

Uuest audiitortegevuse seadusest mitteaudiitoritele

Alustagem õnnitlustega kõikidele audiitoritele, sest 2010. aasta on erilise tähendusega. Tänavu aastal möödus **20 aastat audiitortegevuse** algusest Eestis ning 8.märtsil jõustus pikisilmi oodatud uus **Audiitortegevuse seadus**, mis on kooskõlas Euroopa Liidu direktiiviga 2006/43/EÜ. Seadus reguleerib audiitortegevuse õiguslikke aluseid, audiitoritele ja siseaudiitoritele ning audiitorühingutele esitatavaid nõudeid ning järeelvalvet. Aga jätaksime audiitorite tööd ja tegemised audiitorite endi korraldada ja vaadake, mida uut toob Audiitortegevuse seadus äriühingute juhtide ja raamatupidajate jaoks.

Alustagem ametinimetusest. Kui eelmine seadus defineeris meile audiitori, siis uue seadus järgi on meil **vandeaudiitor**. Vandeaudiitori kutse antakse rahandusministri otsusega isikule, kes on sooritanud kutseksami ning andnud vande. Vande andmise järel märgitakse vandeaudiitori kutset kinnitav märge registrisse. Audiitorite register on toodud audiitorkogu koduleheküljel (www.auditorkogu.ee) ning 9. märtsi seisuga on registreeritud 363 vandeaudiitorit.

Vandeaudiitor saab kutseteenust osutada ainult **audiitorettevõtja** kaudu (audiitorühingu kaudu või füüsilisest isikust ettevõtjana). Audiitorühinguid on Eestis registreeritud 189. **Audit** on defineeritud kui **kindlustandev audiitorteenus**, mida osutatakse kooskõlas auditeerimise standarditega. Audit objekti on rahandusinformatsioon ning audit tulemusena esitab vandeaudiitor üldistavas **jaatavas vormis arvamuse**. See on meile tuntud kui arvamus, mis tõdeb, et aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt finantsseisundit, finantstulemust ja rahavoogusid.

Seaduses on eraldi välja toodud auditeerimise lisanõuded avaliku huvi üksusele (sh. roteerimisenõue 7 aastase perioodiga)

Auditi kohustuse piirid on raamatupidamisseadusest viidud Audiitortegevuse seadusesse ning piirid on oluliselt tõusnud. Ilmselt silmas pidades lootust järgmisel aastal eurole üle minna, on piirid toodud eurodes. Audit on kohustuslik kõigile aktsiaseltsidele, riigiraamatupidamiskohuslastele, kohaliku omavalitsuse üksustele, avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele, sihtasutustele ja riigieelarvest eraldist saavatele erakondadele. Eelpool mitte nimetatud ühingute puhul kehtib reegel, et aastaaruannetele, mille **algusperiood on hiljem kui 1. jaanuar 2010. a.** on aastaaruande audit kohustuslik kui järgnevas tabeli toodud näitajatest kaks on suuremad kui teises veerus toodud tingimused või kui kolmandas veerus toodud tingimustest vähemalt üks on täidetud.

Audit on kohustuslik kui	vähemalt 2 näitajat on suuremad kui	vähemalt üks näitaja on suurem kui
Müügitulu või muu tulu	2 000 000 eurot (31,3 mil krooni)	6 000 000 eurot (93,9 mil krooni)
Varad bilansipäeva seisuga	1 000 000 eurot (15,6 mil. krooni)	3 000 000 eurot (46,9 mil krooni)
keskmine töötajate arv	30 töötajat	90 töötajat

Seega kui Teil on bilansis kinnistu, mille väärtus on 50 miljonit krooni, ühtegi töötajat ei ole ning müügitulu puudub, siis aastaaruanne tuleb ikkagi auditeerida.

Auditi n.ö. väiksem vend on **ülevaatus**. Tegemist on samuti kindlustandva audiitorteenusena, mille objektiks on rahandusinformatsioon, kuid **aruanne esitatakse eitavas vormis**. See tähendab, et kontrolliprotseduure on tehtud vähem ja töö tulemusena audiitor kinnitab, et ta ei ole leidnud finantsinformatsioonis olulisi vigu. Ülevaatus piirid on toodud järgnevas tabelis.

Ülevaatus on kohustuslik kui	vähemalt 2 näitajat on suuremad kui	vähemalt üks näitaja on suurem kui
Müügitulu või muu tulu	1 000 000 eurot (15,6 mil krooni)	3 000 000 eurot (46,9 mil krooni)
Varad bilansipäeva seisuga	500 000 eurot (7,8 mil. krooni)	1 500 000 eurot (23,4 mil krooni)
keskmine töötajate arv	15 töötajat	45 töötajat

Siit näeme, et ka ülevaatuse piir on kõrgem kui eelmise seaduse järgi auditi piir oli (tuletagem meelde: seni on kaks näitajat kolmest : 10 miljonit krooni käivet, 5 miljonit krooni varasid ja 10 töötajat). Ülevaatuse võib soovi korral asendada auditiga ning loomulikult võib alati vabatahtlikult auditeerida.

Uues seaduses on üheselt ära toodud ka see, et audiitor peab ülevaatuse või auditi käigus kontrollima ka koos raamatupidamisaruandega esitatava rahandusalase informatsiooni ja muu info vastavust raamatupidamisaruandele ja seaduses sätestatud nõuetele. Seega ei saa me enam arutleda teemal kas tegevusaruanne on auditi objektiks või mitte.

Audiitorteenuse osutamiseks on vajalik **kirjalikus vormis sõlmitud leping**, kus lepitakse kokku audiitorteenuse objekt, audiitorteenuse eeldatav ajakulu tundides, aruande allkirjastaja ning teenuse maksumus ja tasumise kord. Konsolideerimisgrupi korral tuleb lepingusse lisada konsolideerimisgrupi audiitor ning konsolideeritava üksuse vandeaudiitori aruande allkirjastaja.

Audiitorühingu nimel allkirjastab kliendilepingu ja vandeaudiitori aruanded audiitorühingut seaduse alusel esindav vandeaudiitor. Seaduse alusel esindab äriühinguid tavapäraselt juhatuse liige, seega kliendilepingu ja audiitori aruanded allkirjastab juhatuse liige.

Enne vandeaudiitori aruannet on kõik kliendi juhtkonna liikmed kohustatud kirjalikult kinnitama tegevjuhtkonna vastutust.

Audiitorteenuse tellijale on ehk kindlustunde lisamiseks veel oluline teada, et audiitorettevõtja kannab varalist vastutust kliendile või kolmandale isikule kutsetegevusega süüliselt tekitatud otsese varalise kahju eest. Vastutuse ülempiiriks on kümnekordne kliendilepingu tasu. Raske hooletuse või tahtliku rikkumise korral ülempiiri ei kohaldata. Nõuete aegumistähtaeg on 5 aastat vandeaudiitori aruand kuupäevast arvates.

Varalise kahju hüvitamise tagamiseks on audiitorettevõtja kohustatud sõlmima kutsekindlustuslepingu ning kindlustussummad on sõltuvad kliendilepingute tasust. Juhksin tähelepanu veel sellele, et tihti aetakse segamini äriühingu **audiitori valimine** ja taksonoomiasse majandusaasta aruande sisestamisel audiitori määramine.

Audiitori valivad kas osanikud või aktsionärid ning audiitori andmed tuleb esitada registrile koos registrisse kandmise avaldusega. Avaldusele lisatakse ka audiitori nõusolek (kiirmenetluse korral käib see digitaalselt).

Kui 7. märtsi seisuga ei olnud portaali allkirjastatud järelalusotsust veel sisestatud, siis tuleb vandeaudiitor uuesti siduda ettevõttega kuna Audiitortegevuse seaduse jõustumisel seni kehtinud seosed enam ei kehti.

Ettevõtjaportaalis tuleb juhatuse liikmel kõigepealt valida audiitorühing ning seejärel vandeaudiitori nimi. Audiitorina saab määrata iga registris oleva vandeaudiitori, kuid allkirjastada saab ainult audiitorühingu esindusõiguslik isik ehk juhatuse liige. Seega audiitori määramisel jälgige, et Teil oleks portaalis määratud audiitoriks isik, kelle on allkirjastamise õigus.

Reidi Strandberg
Rödl & Partner OÜ
Associate Partner
juhatuse liige